

MAQASID SYARIAH

Tonggak jaminan
**SISTEM KAWALAN
MAKANAN HALAL**

SAZELIN ARIEF
NORAIN ISMAIL
ZAWIAH MAT

MAQASID SYARIAH *Tonggak Jaminan* SISTEM KAWALAN MAKANAN HALAL

Dalam dunia yang semakin kompleks, pemahaman mengenai ilmu Maqasid Syariah menjadi semakin penting, terutama dalam konteks industri makanan halal. Dengan kesedaran untuk berkongsi ilmu, karya ini dihasilkan untuk mempromosikan nilai halal, mendukung pemahaman serta menyokong pembangunan industri makanan halal. Buku "Maqasid Syariah Tonggak Jaminan Sistem Kawalan Makanan Halal" ini diinspirasi dari dapatan kajian lapangan yang telah dijalankan oleh penulis bersama pasukan penyelidik.

Buku ini membawakan analisis tentang peranan Maqasid Syariah dalam memperkukuh sistem kawalan makanan halal. Pembangunan industri makanan halal di Malaysia ditunjangi oleh dasar dan strategi yang berkesan. Walaupun begitu, industri ini masih berdepan dengan kepincangan yang memerlukan perhatian terutamanya dari aspek kawalan. Sistem kawalan makanan halal adalah komponen penting dalam memastikan integriti dan kualiti produk makanan halal. Dari perspektif teori, penulis mengupas bagaimana prinsip Maqasid Syariah berperanan memberi panduan dalam pelaksanaan proses kawalan terhadap sesuatu produk makanan dan minuman yang dilabelkan halal. Melalui kajian empirikal, buku ini menggariskan prinsip Maqasid Syariah dan formula yang relevan untuk diterjemahkan dalam pelaksanaan kawalan makanan halal. Namun, cabaran seperti integriti pengusaha, pengetahuan pengendali, dan kesediaan pematuan memerlukan strategi pengurusan yang berkesan untuk memastikan industri halal dapat berkembang dengan mampan dan memenuhi tuntutan masyarakat.

Sazellin Arif, PhD, Profesor Madya di Institut Pengurusan Teknologi dan Keusahawanan, UTeM. Berkelulusan Sarjana Muda Islamic Revealed Knowledge and Heritage (UIAM), Sarjana Dakwah dan Kepimpinan (UKM) serta Doktor Falsafah dalam bidang Fiqh Kepenggunaan (UM). Fokus penulisan dan penyelidikan adalah Makanan Halal, Maqasid Syariah, Etika dan Pelancongan Islam. Pernah memenangi Anugerah Buku Negara bagi tahun 2020.

Noraini Ismail, PhD, Profesor Madya di Fakulti Pengurusan Teknologi dan Teknousahawanan, UTeM. Berkelulusan Sarjana Muda Undang-Undang dan Sarjana Perbandingan Undang-Undang (UIAM) serta Doktor Falsafah dalam bidang undang-undang harta intelek (University of Newcastle United Kingdom). Fokus penulisan dan penyelidikan adalah Harta Intelek (Teknologi dan Pengkomersialan). Pernah memenangi Anugerah Buku Negara bagi tahun 2016 dan 2020.

Zawiah Mat, PhD, Profesor Madya dan Penyelaras Program Pascasiswazah di Institut Pengurusan Teknologi dan Keusahawanan, UTeM. Berkelulusan Sarjana Muda Sains Kemanusiaan dalam Bahasa Arab (UIAM), Sarjana Pengajian Peradaban dan Doktor Falsafah dalam bidang Governan Islam (UM). Kepekaran adalah dalam bidang Peradaban, Etika dan Governan Islam. Pernah memenangi Anugerah Buku Negara bagi tahun 2020.

**PENERBIT
UTeM
Press**

Laman Sesawang : <https://penerbit.utem.edu.my>
Kedai Buku Dalam Talian : <https://utembooks.utem.edu.my>
Emel : penerbit@utem.edu.my

ISBN 978-629-7741-49-9

05000

9 786297 741499

© Universiti Teknikal Malaysia Melaka
ISBN: 978-629-7741-49-9

FIRST PUBLISHED 2025

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan dalam sebarang bentuk menggunakan sebarang alat sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada pihak Penerbit UTeM Press, Universiti Teknikal Malaysia Melaka.

Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM)
Ahli Persatuan Penerbit Buku Malaysia (MABOPA)
Ahli Clarivate Analytics

PERPUSTAKAAN Universiti Teknikal Malaysia Melaka	
No. Aksesan 87519170	No. Penerbitan Editor dan Pembaca Prof Nor Fazilah Abdul Hamid
Tarikh 15 AUG 2025	Editor Naskhah Rahizah Abdul Rahman Pereka Kulit dan Pengatur Huruf Norhayati Yakob

Dicetak dan Diterbitkan di Malaysia oleh:

Penerbit UTeM Press
Universiti Teknikal Malaysia Melaka
Hang Tuah Jaya, 76100 Durian Tunggal, Melaka, Malaysia.
Tel: +606 270 1241 Faks: +606 270 1038

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Perpustakaan Negara Malaysia

Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati
dari Perpustakaan Negara Malaysia

ISBN 978-629-7741-49-9

KANDUNGAN

Prakata	xi
Penghargaan	xv
Singkatan	xvii
 PENGENALAN	 1
 BAB 1: PEMBANGUNAN INDUSTRI MAKANAN HALAL DI MALAYSIA	 9
Dasar dan Strategi dalam Memacu Industri Makanan Halal.....	10
Sijil Pengesahan Halal Malaysia (SPHM)	17
Kepincangan dalam Industri Makanan Halal	26
 BAB 2: PRINSIP ASAS KAWALAN MAKANAN HALAL MENURUT ISLAM	 33
Definisi Halal dan Makanan Halal	35
Definisi Haram dan Makanan Haram	38
Konsep <i>Halalan Toyyiban</i> dalam Makanan	40
Prinsip Asas Penentuan Halal Haram dalam Makanan.....	44
Asal Bagi Setiap Sesuatu Itu Adalah Harus	44

Hak Mutlak Allah SWT. Untuk Menghalalkan dan Mengharamkan Sesuatu	45
Mengharamkan Yang Halal dan Menghalalkan Yang Haram Sama dengan Syirik.....	46
Pengharaman Sesuatu Adalah Sesuai dengan Keburukan dan Kemudahan.....	47
Apabila Bercampur Halal dengan Haram Dikira Haram	48
Sesuatu Yang Membawa Kepada Haram Adalah Haram	49
Kemudahan Dihilangkan Tanpa Diganti dengan Kemudahan Lain Setaraf Dengannya	51
Setiap Yang Halal Tidak Memerlukan Yang Haram Yang Setaraf Dengannya	52
Berhati-hati Dari <i>Syubhat</i> bagi Menghindari Sesuatu Yang Haram.....	53
Pengkelasan Makanan dan Minuman	54
Maqasid Syariah dan Kawalan Makanan Halal	59
<i>Maslahah Daruriyyah</i> - Memelihara Keperluan Asas	62
<i>Maslahah Hajiyyah</i> - Memelihara Keperluan	63
<i>Maslahah Tahsiniyyah</i> - Memelihara Keselesaan Hidup.....	63
BAB 3: SISTEM KAWALAN MAKANAN HALAL DI MALAYSIA.....	69
Pengurusan Sistem Kawalan Makanan Halal.....	70
Peranan Pemegang Taruh dalam Sistem Kawalan Makanan Halal	73
Pemegang Taruh Berperanan Utama (<i>Leading Role Stakeholder</i>).....	74
Pemegang Taruh Berperanan untuk Sokongan (<i>Secondary Role Stakeholder</i>).....	91
Pemegang Taruh Terkesan (<i>Affected Stakeholder</i>).....	98
Standard dan Peraturan Kawalan Makanan Halal	101
Fatwa	101
Akta dan Peraturan Makanan	105
Standard dan Manual Prosedur	119
Pemeriksaan dan Penguatkuasaan Kawalan Makanan Halal	126

BAB 4: INTEGRASI MAQASID SYARIAH DALAM SISTEM KAWALAN MAKANAN HALAL	131
Aplikasi Maqasid Syariah dalam Kawalan Makanan Halal	132
Formula Penentuan Kebaikan (<i>Maslahah</i>) dan Kerosakan (<i>Mafsadah</i>).....	134
Standard Asas Kawalan Makanan Halal Berdasarkan Prinsip Maqasid Syariah	137
Maqasid Syariah Panduan dalam Pengurusan Sistem Kawalan Makanan Halal	148
 BAB 5: CABARAN DAN STRATEGI PENGURUSAN KAWALAN MAKANAN HALAL	 155
Integriti Pengusaha Produk Makanan dan Minuman Halal	156
Pengetahuan dan Kefahaman dalam Kalangan Pengendali.....	160
Sumber Manusia dalam Agensi Kawalan Halal.....	163
Amalan 'Silo' Antara Agensi Kawalan Halal.....	166
Aspek Kesediaan dan Pematuhan Pengusaha.....	170
 KESIMPULAN.....	 175
RUJUKAN	181
INDEKS	189